

**Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський коледж
Львівського національного аграрного університету**

**ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ІСПИТ ЗА ФАХОМ**

**Ступінь вищої освіти
Освітньо-професійна
програма
Галузь знань
Спеціальність**

**«Бакалавр»
«Фінанси, банківська справа та
страхування»
07 Управління та адміністрування
072 Фінанси, банківська справа та
страхування
(денна, заочна форми навчання)**

ВНЕСЕНО
кафедрою фінансів, банківської справи
та страхування
«___» _____ 2019 р., пр. №___
Завідувач _____

**м. Івано-Франківськ
2019**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» проводиться у формі складання іспиту за фахом та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації бакалавра з фінансів, банківської справи та страхування. Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Метою атестації студента є перевірка досягнення результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю та освітньою програмою. Атестація випускників освітньої програми спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» здійснюється екзаменаційною комісією (далі –ЕК) після завершення навчання за освітнім рівнем бакалавра.

Екзаменаційна комісія оцінює рівень науково-теоретичної і практичної підготовки випускників, вирішує питання про здобуття ними певного освітнього рівня, присвоєння відповідної кваліфікації та видачу документа про базову або повну вищу освіту. Створюється ЕК щорічно для всіх форм навчання.

До складу ЕК входять голова комісії та щонайменше три члени, що представляють викладачів випускної кафедри та/або інших кафедр, а також залучених зі сторони провідних фахівців у відповідній сфері.

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» проводиться у формі складання екзамену з фаху як комплексна перевірка знань студентів проводиться за екзаменаційними білетами, складеними у відповідності з навчальними програмами з основних фахових дисциплін відповідної спеціальності, вимогами педагогічної ради коледжу. Програмові вимоги до атестації випускників освітньої програми спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» у формі складання екзамену розробляються провідними викладачами та затверджуються на засіданні кафедри. На їх основі викладачі-екзаменатори складають білети, які підписуються завідувачем кафедри [та затверджуються дирекцією](#).

Особливістю проведення іспиту є наявність екзаменаційних білетів з 30 варіантів. Екзаменаційні білети до комплексного держаного іспиту за фахом складаються з 3 теоретичних та 1 практичного завдання.

До складання атестації здобувачів вищої освіти допускаються студенти, що виконали усі вимоги навчального плану за всіма етапами навчального процесу: теоретичного (лекційного) і практичного (лабораторні і роботи та всі види практик).

Студенти отримують під час проведення іспиту білети, готуються та відповідають на них в аудиторії, відведеній для проведення екзамену. На підготовку до відповіді студенту відводиться, як правило, від 30 до 40 хвилин. Відповіді на завдання необхідно подавати письмово у тезовій формі у спеціальних проштампованих зошитах (аркушах відповідей).

Після відповіді усіх студентів, ЕК проводить засідання, на якому обговорюються результати проведеного опитування студентів та виставляються оцінки. Оцінки оголошуються студентам у той же день. У разі незгоди з оголошеною оцінкою студент має право звернутись за роз'ясненнями до членів ЕК.

Номери білетів, отриманих студентами, оцінки студентів з іспиту, задані їм питання протоколюються. Протокол підписують голова та члени екзаменаційної комісії. Протоколи засідань ЕК по завершенні державної атестації передаються в архів коледжу для збереження протягом 5 років.

Якщо студент не складав атестаційний екзамен без поважних причин, він відраховується з закладу вищої освіти як такий, що виконав навчальний план, але не пройшов атестацію. Студентам, які не проходили атестацію з документально підтвердженої поважної причини, директором може бути продовжений строк навчання до наступного терміну роботи екзаменаційної комісії, але не більше, ніж на один рік. Повторне складання іспиту дозволяється тільки під час наступної екзаменаційної атестації протягом трьох років після закінчення вищого навчального закладу.

Нижче наведено перелік основних питань із навчальних дисциплін, які можуть бути включені до екзаменаційних білетів іспиту. З метою конкретизації змісту відповідей студентів на отримані білети кожне нижче наведене питання структуроване на 3-4 основних підпункти, які розкривають суть кожного питання. Також нижче наведено приклади типових задач, які можуть бути включені в екзаменаційні білети за фахом. Також подано список рекомендованої навчально-методичної літератури для підготовки до атестації.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Програмові вимоги до іспиту за фахом

«Податкова та бюджетна система»

1. Суть та види податків

Передумови виникнення та розвитку податків. Соціально-економічний зміст та призначення податків. Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція.

Податкова ставка. Методи побудови податкових ставок. Класифікація податкових ставок. Класифікація податків. Розподіл податків за економічним змістом на прямі і непрямі. Види податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування: податки на доходи, капітал, споживання.

Види прямих податків. Переваги і недоліки прямих податків, проблеми їх справляння. Переваги та недоліки непрямих податків. Види податків за ознакою органів державної влади, що їх встановлюють: загальнодержавні та місцеві податки.

2. Податкова система та податкова політика

Поняття податкової системи і вимоги до неї. Наукові основи побудови податкової системи. Принципи оподаткування. Склад податкової системи України. Поняття податкової політики. Місце та роль податкової політики в державному регулюванні економіки. Мета, принципи податкової політики. Фактори, які визначають напрями та характер податкової політики. Особливості податкової політики України в сучасних умовах.

Податковий кодекс України – основний документ, що регулює адміністрування податків та зборів, права та обов'язки платників податків, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

Співвідношення податкового законодавства з іншими законодавчими актами. Основні засади податкового законодавства України.

3. Державна фіскальна служба України

Структура фіскальної служби України. Функції фіскальних органів. Завдання і права працівників ДФС різних рівнів. Обов'язки та відповідальність працівників ДФС (ДПП). Податкова міліція: структура, права, обов'язки, відповідальність. Організація податкової роботи. Облік платників податків та податкових надходжень. Оперативний облік та звітність про надходження податкових платежів

4. Облік платників податків та надходжень до бюджету.

Організація обліку платників податків. Облік платників податків – юридичних осіб. Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України. Державний реєстр фізичних осіб. Порядок взяття на облік платників податків – юридичних осіб та їх філій. Порядок зняття з обліку платників податків.

Підстави та порядок проведення органами державної податкової служби планових і позапланових виїзних перевірок.

Скасування рішень органів державної податкової служби України. Оскарження дій службових осіб державних податкових інспекцій України.

5. Податок на додану вартість

Сутність податку на додану вартість і його роль у формуванні доходної частини бюджету. Законодавча і нормативна база оподаткування. Соціально-економічне значення податку на додану вартість та його місце в непрямому оподаткуванні України.

Платники податку на додану вартість. Реєстрація осіб як платників податку на додану вартість. Об'єкт оподаткування. Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою. Операції, що не є об'єктом оподаткування. Особливості визначення

бази оподаткування. Ставки податку на додану вартість. Види операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою.

Податкові зобов'язання і податковий кредит. Умови, що визначають право платника на податковий кредит. Податкова накладна як основний звітний податковий документ. Реєстр податкових накладних. Дата виникнення податкових зобов'язань.

Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Податкові періоди. Строки подання податкової декларації та розрахунків з бюджетом. Система пільг з податку на додану вартість.

6. Акцизний податок

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Законодавча і нормативна база оподаткування. Акцизний податок в системі непрямого оподаткування в Україні.

Платники акцизного податку. Об'єкт та база оподаткування. Перелік підакцизних товарів. Ставки акцизного податку. Порядок визначення сум акцизного податку. Строки та порядок сплати. Строки подання звітності.

Особливості оподаткування операцій з імпорту підакцизних товарів. Акцизний податок в операціях з переробки давальницької сировини. Організація і податкове забезпечення транзиту підакцизних товарів. Особливості обчислення та сплати податку з тютюнових виробів і алкогольних напоїв. Акцизні марки на алкогольні напої та тютюнові вироби. Виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів.

Механізм застосування пільг для юридичних та фізичних осіб з акцизного податку.

7. Мито

Мито в системі непрямих податків. Митна політика в Україні. Законодавча і нормативна база оподаткування.

Платники мита. Об'єкти оподаткування. Поняття митної вартості товарів і методи її визначення. Експортне та імпортне мито. Антидемпінгове, компенсаційне й спеціальне мито. Види ставок мита (звичайні, пільгові, преференційні) та механізм їх застосування. Порядок визначення суми мита та його сплати на рахунки митних органів. Порядок перерахування мита до бюджету. Види митних пільг.

8. Податок на прибуток підприємств

Особливості оподаткування прибутку підприємств. Платники податку на прибуток підприємств. Ставки податку. Об'єкт та база оподаткування. Порядок обчислення податку на прибуток підприємств.

Класифікація основних засобів за групами. Методи нарахування амортизації.

Оподаткування операцій з розрахунками в іноземній валюті. Особливості оподаткування страховика. Оподаткування неприбуткових установ та організацій. Особливості оподаткування нерезидентів.

Пільги щодо податку на прибуток підприємств. Строки сплати податку та подання звітності.

9. Податок на доходи фізичних осіб

Економічна основа оподаткування доходів фізичних осіб та його роль в умовах ринкових відносин. Платники податку. Визначення об'єктів оподаткування та ставки. Поняття та порядок визначення загального річного і загального місячного оподатковуваного доходу платників податку на доходи фізичних осіб. Особливості застосування податкової соціальної пільги. Податкова знижка в оподаткуванні доходів фізичних осіб. Порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету. Особливості нарахування та сплати окремих видів доходів.

Особливості оподаткування доходів від підприємницької діяльності. Визначення чистого доходу. Витрати, зв'язані з підприємницькою діяльністю. Ставки податку. Порядок сплати податку до бюджету.

Забезпечення виконання податкових зобов'язань. Порядок подання річної декларації про майновий стан та доходи.

10. Єдиний соціальний внесок до державних цільових фондів

Правове забезпечення єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Платники єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та їх облік. Права та обов'язки платника єдиного внеску. Порядок нарахування, обчислення і сплати єдиного внеску, штрафні санкції.

11. Спрощена система оподаткування

Необхідність запровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва (єдиного податку). Законодавча і нормативна база оподаткування. Перелік юридичних і фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності, які мають право перейти на сплату єдиного податку. Перелік податків і зборів, в рахунок яких сплачується єдиний податок.

Платники єдиного податку. Ставки єдиного податку для юридичних осіб. Об'єкт і база оподаткування. Ставки єдиного податку для фізичних осіб. Перелік податків і зборів, в рахунок яких сплачується єдиний податок.

Строки сплати єдиного податку до бюджету. Порядок та строки подання звітності суб'єктами малого підприємництва. Порядок переходу платників до спрощеної системи оподаткування.

12. Рентна плата

Рентна плата як інструмент впливу на економне та раціональне використання ресурсів. Склад рентної плати.

Рентна плата за спеціальне використання надр при видобуванні корисних копалин. Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин. Рентна плата за спеціальне використання водних ресурсів. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України.

Об'єкти та суб'єкти оподаткування. Ставки. Джерела сплати рентних платежів.

13. Місцеві податки і збори

Склад місцевих податків і зборів. Економічна сутність та значення місцевих податків: податок на майно (податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортний податок, плата за землю). Повноваження місцевих органів влади щодо встановлення місцевих податків і зборів. Економічна сутність та значення місцевих зборів: збір за місця для паркування транспортних засобів; туристичний збір. Суб'єкти і об'єкти оподаткування місцевих податків і зборів. Податкові ставки. Механізм обчислення та строки сплати місцевих податків і зборів.

Плата за землю: загальна характеристика, переваги і недоліки. Форми плати за землю. Суб'єкти плати за землю. Об'єкт оподаткування. Ставки плати за землю. Поняття вартісної оцінки землі. Порядок розрахунку і терміни сплати. Орендна плата. Індикація нормативної грошової оцінки земель. Пільги щодо сплати податку для фізичних осіб. Пільги щодо сплати податку для юридичних осіб. Земельні ділянки, які не підлягають оподаткуванню.

14. Екологічний податок

Екологічний податок. Платники податку та податкові агенти. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення та сплати податку.

15. Ухилення від сплати податків. Відповідальність за порушення податкового законодавства

Причини та наслідки ухилення від сплати податків. Схеми ухилення від сплати податків. Порядок проведення податкових перевірок. Види відповідальності за порушення податкового законодавства. Особливості розрахунку та сплати штрафів і пені. Порядок

видачі та розгляду податковими органами податкових вимог. Арешт та конфіскація майна боржників. Основи податкового менеджменту на рівні підприємств та держави.

16. Державний бюджет України

Сутність, призначення та склад державного бюджету. Загальний і спеціальний фонди державного бюджету. Доходи державного бюджету. Видатки державного бюджету. Видатки бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення населення. Видатки бюджету на оборону та управління. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Зміст та завдання програмно-цільового методу планування видатків бюджету.

17. Система доходів бюджетів в Україні

Система доходів бюджету й ознаки їх класифікації. Методи і джерела формування доходів бюджету. Склад і структура доходів бюджету. Організація мобілізації доходів бюджету. Механізм формування доходної бази до бюджету. Правове регулювання формування доходів бюджетів різних рівнів. Доходи загального фонду місцевих бюджетів. Доходи спеціального фонду місцевих бюджетів. Особливості зарахування податку на доходи фізичних осіб до місцевих бюджетів. Надходження бюджету розвитку місцевих бюджетів.

18. Система видатків бюджетів в Україні

Економічна сутність, принципи організації системи видатків бюджету і ознаки її класифікації. Склад і структура видатків бюджетів. Бюджетне фінансування видатків. Принципи, форми та методи бюджетного фінансування. Функціональна, відомча, програмна та економічна класифікація бюджетних видатків. Критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами. Видатки місцевих бюджетів, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів. Видатки, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів. Видатки, що здійснюються з бюджетів міст республіканського АРК та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад. Витрати бюджету розвитку. Порядок фінансування бюджетних установ.

19. Бюджетний дефіцит

Бюджетний дефіцит як економічна категорія. Причини виникнення, джерела покриття та наслідки бюджетного дефіциту. Стан бюджету. Рівновага доходів та видатків. Профіцит та дефіцит. Види бюджетного дефіциту, шляхи подолання та джерела фінансування. Здійснення державних (місцевих) запозичень та управління державним (місцевим) боргом. Особливості затвердження місцевого бюджету з дефіцитом або профіцитом. Вплив бюджетного дефіциту на стан економіки країни.

20. Складання, розгляд і затвердження державного і місцевих бюджетів

Стадії бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу та їх повноваження. Головні розпорядники та розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня та їх основні функції. Основні напрямки бюджетної політики на наступний бюджетний період. Розгляд та прийняття Державного бюджету України. Складання, розгляд та затвердження місцевих бюджетів. Особливості затвердження та виконання бюджетів у разі несвоєчасного їх прийняття.

21. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання

Передумови та сутність міжбюджетних відносин. Передача коштів між місцевими бюджетами на здійснення видатків місцевих бюджетів. Фінансове вирівнювання. Особливості горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів. Види міжбюджетних трансфертів. Трансферти, що надаються з Державного бюджету України місцевим бюджетам. Порядок виділення та використання окремих видів субвенцій. Механізм розрахунку базової та реверсної дотацій.

22. Основи кошторисного фінансування

Кошторисне фінансування як основна форма бюджетного фінансування. Основи кошторисного планування та фінансування, види кошторисів, їх структура. Порядок складання та виконання кошторисів розпорядниками бюджетних коштів.

23. Організація виконання бюджетів

Організація виконання державного та місцевих бюджетів за доходами та видатками. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України та рішень про місцеві бюджети. Бухгалтерський облік та звітність про виконання бюджетів в Україні. Фінансовий контроль ефективності використання бюджетних коштів.

«Казначейська справа»

1. Система Державного казначейства в Україні

Передумови створення казначейської системи виконання бюджетів в Україні. Етапи створення і розвитку Державного казначейства України. Нормативно-правове регулювання діяльності Державної казначейської служби України. Сутність діяльності та функції казначейства. Організаційна структура Державного казначейства України. Права органів Державного казначейства.

Взаємодія Державного казначейства та його територіальних органів з міністерствами, банками, податковою службою, місцевими фінансовими органами, органами державної виконавчої влади.

Бюджетний процес та його сутність. Повноваження учасників бюджетного процесу. Державне казначейство в системі органів державної виконавчої влади. Участь Державного казначейства у виконанні Державного бюджету України. Порядок введення в дію Державного бюджету України.

Бюджетні асигнування та їх використання.

2. Бюджетна класифікація

Сутність і призначення бюджетної класифікації. Організаційне значення бюджетної класифікації. Правове значення бюджетної класифікації.

Класифікація доходів. Функціональна класифікація видатків. Економічна класифікація видатків. Відомча класифікація видатків. Програмна класифікація. Класифікація фінансування та боргу бюджету.

3. Платіжна система виконання Державного бюджету України

Сутність національної платіжної системи. Платіжна система виконання Державного бюджету України як складова національної платіжної системи. Законодавчо-нормативна база регулювання платіжної системи. Елементи платіжної системи. Система норм і правил проходження платежів. Сутність казначейського виконання Державного бюджету за доходами і видатками.

Економічний зміст та призначення єдиного казначейського рахунку. Управління єдиним казначейським рахунком

Платіжна система, платежі державного бюджету, платіжна система виконання бюджету, принцип єдності каси і єдиного бухгалтерського обліку, елементи платіжної системи.

Єдиний казначейський рахунок, реєстраційні рахунки, спеціальні реєстраційні рахунки, особові рахунки, внутрішньобанківські платіжні системи, платіжні системи «Клієнт Казначейства – Казначейство», програмні комплекси ДКСУ.

4. Казначейське обслуговування Державного бюджету за доходами

Склад доходів Державного бюджету України. Порядок касового виконання Державного бюджету за доходами. Функції Державного казначейства з виконання Державного бюджету за доходами. Документи, що є підставою для зарахування платежів. Ставки платників платежів. Реєстр доходів — основний документ для здійснення аналітичного і синтетичного обліку надходжень до Державного бюджету. Аналітичний облік податків і неподаткових надходжень до Державного бюджету.

Взаємодія Державного казначейства з Державною податковою адміністрацією та установами уповноважених банків. Порядок зарахування платежів. Операції за надходженнями до загального фонду Державного бюджету. Операції з платежами, які розподіляються між загальним і спеціальним фондами Державного бюджету. Операції з платежами до бюджету, які розподіляються між державним і місцевим бюджетами.

Операції з власними надходженнями бюджетних установ та організацій. Поняття та сутність нез'ясованих надходжень до бюджету. Розподіл загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів між бюджетами. Звіти про доходи державного бюджету. Зобов'язання установ банків при казначейській формі виконання Державного бюджету за доходами. Звітність за доходами Державного бюджету. Контроль за повнотою надходжень доходів до бюджету.

5. Казначейське обслуговування Державного бюджету за видатками

Сутність казначейського обслуговування Державного бюджету за видатками. Порядок касового виконання державного бюджету за видатками. Розпорядники коштів. Організація роботи з касового виконання Державного бюджету за видатками. Порядок доведення обсягів асигнувань і кошторисів видатків розпорядників коштів. Зведений кошторис доходів і видатків. Облік зобов'язань та оплата рахунків розпорядників і одержувачів бюджетних коштів.

Організація роботи Державного казначейства у процесі касового виконання Державного бюджету за видатками. Здійснення видатків за рахунок коштів спеціального фонду Державного бюджету. Оплата витрат розпорядників коштів.

Відповідальність розпорядників коштів щодо правильності оформлення розрахункових документів. Попередній контроль за витрачанням коштів. Оформлення розрахункових документів на оплату.

Видача готівки. Документи на отримання готівки. Відмови у здійсненні видатків розпорядників та одержувачів бюджетних коштів.

6. Управління державним боргом

Сутність управління державним боргом. Класифікація боргу. Кредити, отримані від міжнародних фінансових організацій. Міжнародний валютний фонд. Група Світового банку. Європейський банк реконструкції та розвитку. Державні кредити, отримані від зарубіжних країн і зарубіжних приватних банків. Заборгованість держави за емітованими цінними паперами. Правові засади та напрями управління державним боргом. Розробка стратегії та боргової політики держави. Функції Державного казначейства щодо управління та обслуговування державного внутрішнього та зовнішнього боргу. Погашення боргу.

7. Звітність про виконання Державного бюджету

Основні принципи складання фінансової звітності. Порядок подання звітів виконання Державного бюджету за доходами та видатками. Встановлення строку подання зведених річних звітів підприємницькими структурами. Строки подання зведених річних звітів нижчими органами Державного казначейства.

Інформаційна база для складання звіту про виконання Державного бюджету. Баланс виконання кошторису видатків. Звіт про виконання кошторису видатків установи. Аналіз факторів, що вплинули на виконання Державного бюджету. Порядок звіряння з органами Державної податкової адміністрації щодо надходження доходів до Державного бюджету в розрізі доходів. Порядок складання річного звіту про касове виконання Державного бюджету за доходами та видатками.

8. Контроль у системі Державного казначейства України

Державний фінансовий контроль в Україні. Суб'єкт та об'єкт фінансового контролю. Контроль зовнішній і внутрішній. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства. Відповідальність за бюджетні правопорушення. Етапи контролю. Фінансовий контроль у процесі виконання державного та місцевих бюджетів.

Контроль на етапі прийняття зобов'язань. Контроль на етапі перевірки.

Контроль на етапі оплати прийнятих зобов'язань. Попередній контроль на стадії прийняття зобов'язань. Контроль перед здійсненням платежу.

Контроль після здійснення видатків. Перспективи розвитку казначейського фінансового контролю в Україні.

«Фінанси підприємств»

1. Основи фінансів підприємства

Сутність та функції фінансів та фінансового механізму підприємства. Грошові фонди та фінансові ресурси. Основи організації фінансів підприємства. Фінансова діяльність підприємства та зміст фінансової роботи. Активи підприємства. Фінансові ресурси підприємства. Зміст та завдання управління фінансами підприємств.

2. Система грошових розрахунків підприємства

Грошовий оборот і система розрахунків підприємства.

Форми безготівкових розрахунків і платіжні документи.

Касові операції й організація контролю за дотриманням касової дисципліни.

Платіжна дисципліна: наслідки порушення та способи зміцнення.

3. Валові надходження грошових коштів і валові витрати

Характеристика та склад грошових надходжень підприємства. Доходи від операційної діяльності. Виручка від реалізації продукції/ послуг – основне джерело доходів підприємства. Фактори, що впливають на виручку від реалізації продукції. Планування виручки й оперативний контроль за надходженням виручки від реалізації продукції. Грошові надходження від інвестиційної, фінансової та іншої звичайної діяльності. Доходи і збитки від надзвичайних операцій. Формування загального валового й чистого доходу.

4. Формування й розподіл прибутку. Система показників рентабельності. Операційний C-V-P аналіз

Прибуток підприємства та його види. Формування балансового прибутку. Прибуток від реалізації продукції: формування та методи розрахунку. Прибуток від надзвичайних і фінансових операцій. Методи розрахунку прибутку від реалізації продукції. Розподіл і використання прибутку. Система показників рентабельності. Факторний аналіз прибутковості. Контроль фінансової служби підприємства за прибутковістю й рентабельністю. Визначення прибутку від зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Основні задачі й методи операційного C-V-P аналізу. Операційний леверідж і підприємницький ризик. Розрахунок маржі безпеки й коефіцієнта фінансової тривкості.

5 Оподаткування підприємств

Система оподаткування підприємств. Оподаткування прибутку підприємства.

Платежі за ресурси. Сплата підприємствами непрямих податків. Платежі (збори) на загальнообов'язкове державне пенсійне і соціальне страхування.

Місцеві податки й збори. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

6 Фінансова звітність і оцінка фінансового стану підприємства

Цілі й призначення оцінки фінансового стану підприємства. Методи оцінки фінансового стану підприємства. Програма та послідовність етапів фінансового аналізу. Інформаційне забезпечення оцінки фінансово-господарського стану підприємства. Документація фінансової звітності підприємства: бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів. Оцінка ліквідності і платоспроможності. Показники ділової активності. Показники рентабельності. Аналіз фінансової стійкості підприємства. Ринкові показники. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

7. Оборотні кошти та їх планування

Сутність, і основи організації оборотних коштів. Визначення потреби в оборотних коштах. Джерела формування оборотних коштів.

Показники стану й ефективності використання оборотних коштів.

8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства

Сутність відтворення основних фондів. Показники стану й ефективності використання основних фондів. Знос і амортизація основних фондів. Амортизаційна політика. Сутність і склад капітальних вкладень. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень. Фінансування ремонту і модернізації основних фондів.

9. Фінансове планування на підприємстві

Призначення й форми фінансового планування. Фінансова стратегія підприємства. Зміст та методи фінансового планування. Зміст поточного фінансового плану та порядок його складання. Зміст і значення оперативного фінансового плану. Платіжний календар.

10. Кредитування підприємств

Основи кредитування підприємства.

Банківське кредитування підприємства. Небанківське кредитування підприємств. Комерційне кредитування. Лізингове кредитування.

Кредитування малих та середніх підприємств. Кредитування малих підприємств. Фінансово-кредитна підтримка суб'єктів підприємницької діяльності.

Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів. Кредитування підприємств за рахунок відкриття кредитних ліній міжнародними валютно-кредитними організаціями. Кредитування експорту вітчизняних підприємств за рахунок ресурсів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

11. Фінансова санація і запобігання банкрутству підприємств

Фінансова санація підприємства, її економічний зміст та порядок проведення.

Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. Економічна сутність санації підприємства. Прийняття рішення про фінансове оздоровлення підприємства. Порядок проведення фінансової санації.

Планування та фінансування санації підприємства.

План санації. Санаційна спроможність підприємства та її оцінка. Внутрішні фінансові джерела санації. Санація із залученням коштів власників підприємства. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника. Фінансова участь персоналу у санації підприємства. Державна фінансова підтримка санації підприємств.

Економіко-правові аспекти санації та банкрутства підприємства.

Необхідність, функції та завдання інституту банкрутства підприємств. Порядок оголошення підприємства банкрутом. Задоволення претензій кредиторів. Фінансова санація на ухвалу господарського суду. Мирова угода. Санація через реорганізацію (реструктуризацію). Приховане, фіктивне та навмисне банкрутство.

12. Фінансування підприємств малого бізнесу

Функції малого бізнесу в ринковій економіці та його організаційні форми. Фінансові ресурси малого бізнесу. Джерела фінансування малого бізнесу. Державна підтримка малого бізнесу. Регіональна програма розвитку малого бізнесу.

«Банківські операції та нагляд»

1. Суть та організація банківської діяльності

Поняття і структура сучасних кредитних систем. Історія становлення та розвитку банківської справи. Суть та структура банківської системи. Специфічні ознаки банківської системи, що виділяють її з інших систем. Роль банківської системи в економіці країни. Характеристика банківської системи України. Принципи побудови банківської системи. Особливості становлення та розвитку банківської системи України.

Сутність банку. Класифікація банків. Спеціалізовані банки, їх види, особливості організації та функціонування. Характеристика функцій банку. Операції банків, їх

класифікація. Організаційна структура банку. Органи управління та контролю банку, їх повноваження. Функціональні підрозділи банку, їх функції.

2. Основи організації та функціонування НБУ

Особливості виникнення та розвитку центральних емісійних банків. Причини виникнення центральних банків. Організаційно-правовий статус центральних банків. Європейська система центральних банків: основи її організації і діяльності. Основи організації та діяльності ФРС США. Організаційно-правові основи діяльності НБУ. Органи управління НБУ: Рада НБУ, Правління НБУ, їх повноваження. Основні принципи функціонування НБУ. Функції та операції НБУ.

3. Операції банків із формування ресурсної бази

Пасивні операції банків, їх суть. Види пасивів банку. Зміст, структура і порядок формування власного капіталу банку. Сутність та структура зобов'язань банків. Депозитні операції банків. Види депозитів, їх характеристика. Умови депозитних вкладів. Депозитна політика банку, суть, напрями. Гарантування вкладів фізичних осіб. Організація і функціонування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Міжбанківський ринок як складова грошового ринку. Порядок залучення ресурсів на міжбанківському ринку. Види міжбанківських кредитів. Економічний зміст кредитних відносин банку з НБУ. Класифікація кредитів рефінансування НБУ. Кредити „овернайт”. Кредитні тендери НБУ. Операції прямого репо. Стабілізаційні кредити НБУ. Випуск банком цінних паперів власного боргу.

4. Операції банків із організації розрахунків і обслуговування платіжного обороту

Порядок відкриття, ведення та закриття рахунків клієнтів банку. Документи, що подаються в банк для відкриття рахунку. Порядок оформлення договорів банківського вкладу і банківського рахунку. Нарахування відсотків по поточних, депозитних рахунках. Сутність розрахункових відносин. Принципи організації безготівкових рахунків. Форми безготівкових розрахунків, їх характеристика (чеки, акредитиви, платіжні доручення, платіжні вимоги-доручення), сфера застосування та порядок проведення розрахункових операцій. Особливості оформлення безготівкових розрахункових документів. Суть та принципи організації платіжних систем в Україні. Сутність і значення міжбанківських розрахунків. Організаційні основи функціонування системи електронних платежів НБУ(СЕП). Особливості проведення розрахунків з використанням платіжних карток. Практика діяльності банків на ринку платіжних карток України.

5. Касові операції банків і організація готівкового обігу

Суть, принципи та завдання організації готівково-грошового обігу в економіці. Порядок розрахунків готівкою. Порядок визначення строків здавання готівкової виручки (готівки) та розрахунку ліміту каси. Організація касових операцій в банках в Україні. Порядок надходження готівкових грошей до кас банків. Порядок видачі з кас банків та витрачання готівки суб'єктами господарювання. Документація на здійснення касових прибуткових та видаткових операцій, документообіг.

6. Кредитні операції банків

Кредитування як основна функція банку. Суть і функції кредиту, його роль в економіці. Принципи організації кредитування. Види банківських кредитів. Основні стадії кредитного процесу. Поняття кредитоспроможності. Методи оцінки кредитоспроможності позичальників: вітчизняна та закордонна практика. Структурування кредиту при підготовці до укладання кредитного договору. Кредитний договір банку з позичальником, складові кредитного договору. Характеристика основних способів надання кредиту та його погашення, що використовуються у вітчизняній банківській практиці. Форми забезпечення зобов'язань позичальника перед банком, їх характеристика. Застава як вид забезпечення. Порука та гарантія. Страхування. Кредитний ризик. Управління кредитними ризиками банків: суть та методи. Класифікація виданих кредитів за ступенем кредитних ризиків.

Банківський контроль та управління кредитним процесом - необхідна передумова оптимізації системи організації кредитування в банках. Порядок формування плати за кредит. Особливості операцій з надання і погашення окремих видів кредитів.

7. Операції банків із цінними паперами

Суть та види банківських операцій з цінними паперами. Пасивні операції банків з цінними паперами. Емісія банками власних акцій для формування статутного капіталу. Емісія банками цінних паперів власного боргу (облігацій, ощадних сертифікатів, векселів). Інвестиційні операції банку, суть, методи аналізу та оцінка ефективності. Визначення дохідності банківських інвестицій. Операції банків як професійних учасників фондового ринку. Брокерські операції банків на ринку цінних паперів. Порядок проведення банками операцій з векселями. Перспективи розвитку вексельних операцій.

8. Операції банків із іноземною валютою

Законодавче регулювання валютних операцій в Україні. Поняття та види валютних операцій банків. Відкриття та ведення валютних рахунків клієнтів. Організація кореспондентських відносин з іноземними банками. Неторговельні операції банків в іноземній валюті. Перекази в іноземній валюті за межі України та їх виплати в Україні. Обмінні операції уповноважених банків з готівковою іноземною валютою. Порядок здійснення банками операцій за міжнародними торговельними розрахунками. Основні форми міжнародних розрахунків. Управління валютною позицією банку. Організація роботи українського міжбанківського валютного ринку. Стратегія і тактика НБУ як органу валютного регулювання і контролю.

9. Регулювання діяльності банків та забезпечення їх фінансової стійкості

Необхідність і мета банківського регулювання та нагляду. Організація системи банківського регулювання та нагляду. Основні форми регулювання діяльності банків. Порядок створення та ліцензування банків. Порядок обов'язкового резервування коштів банками. Поняття фінансової стійкості банку та методи її оцінки.

Показники оцінки фінансової стійкості банку: коефіцієнт надійності, фінансового важеля, участі власного капіталу у формуванні активів, захищеності дохідних активів власним капіталом, коефіцієнт мультиплікатора капіталу. Економічні нормативи регулювання діяльності банків, встановлені Національним банком України, особливості їх розрахунку і оцінка їх дотримання. Методи банківського нагляду. Безвиїзний банківський нагляд. Виїзне інспектування банків. Визначення рейтингової оцінки діяльності банків CAMELSO. Заходи впливу на банки за порушення банківського законодавства. Фінансові звіти банку.

«Страховання»

1. Страховання в економічній системі суспільства

Необхідність та сутність категорії страхового захисту, методи його забезпечення. Страховий фонд суспільства, його сутність та значення. Форми організації та методи утворення страхового фонду суспільства. Економічна необхідність та сутність страхування. Страховання як економічна категорія та його ознаки. Функції страхування. Принципи страхування, їх характеристика. Виникнення страхування та основні етапи його розвитку. Особливості гільдійсько-цехового страхування. Страховання періоду капіталізму, його особливості. Страхова справа в Росії до Жовтневої революції 1917 р. Страхова справа в колишньому СРСР. Еволюція страхування в Україні. Страховання як необхідний елемент соціально орієнтованої ринкової економіки. Страхова термінологія та її класифікація.

Поняття об'єктів страхування. Об'єкти страхування в майновому, особистому страхуванні, в страхуванні відповідальності.

Страхова відповідальність (страхове покриття). Обсяг страхової відповідальності. Страхове забезпечення. Системи страхового забезпечення. Страхова сума: зміст і

особливості визначення в майновому, особистому страхуванні, в страхуванні відповідальності. Страхова сума, страховий тариф, страховий платіж (премія). Сутність і взаємозв'язок цих понять. Строк страхування і строк дії договору страхування. Розбіжності між цими поняттями. Страховий вік. Страхова франшиза: види та призначення. Страхове поле. Страховий портфель. Рівень охоплення страхового поля. Зміст та значення цих показників. Страховий збиток. Страхове відшкодування; взаємозв'язок та розбіжності понять "страховий збиток" і "страхове відшкодування".

2. Юридичні основи страхових відносин в Україні

Класифікація страхування, її значення. Класифікаційні ознаки. Класифікація страхування за об'єктами. Поняття галузей страхування. Страхування життя і загальне страхування: порівняльна характеристика. Форми страхування та їх особливості. Класифікація страхування в Україні для цілей ліцензування (з урахуванням міжнародного досвіду). Сутність майнового страхування, його значення. Сутність особистого страхування, його значення. Порівняльна характеристика класифікацій підгалузей особистого страхування. Сутність страхування відповідальності, його значення. Форми та види страхування відповідальності у системі класифікації. Обов'язкова форма страхування в Україні: призначення і види. Регулювання страхового ринку. Необхідність та методи державного регулювання страхової діяльності в Україні. Державний наглядовий орган у сфері страхування в Україні, його функції та завдання. Суть та умови ліцензування страхової діяльності в Україні. Правове забезпечення страхової діяльності в Україні. Закон України "Про страхування", його зміст та значення. Договір страхування і його зміст. Страховик і страхувальник: взаємовідносини між ними; обов'язки сторін згідно з Законом України "Про страхування".

3. Ризики у страхування. Страхові тарифи

Поняття ризику у в страхуванні. Класифікація ризиків. Ознаки ризику, придатного для страхування. Оцінка страховиком ризику і визначення доцільності його страхування. Методи управління ризиком (уникнення, запобігання, поглинання, страхування).

Специфіка ризиків у майновому страхуванні. Специфіка ризиків у особистому страхуванні. Специфіка ризиків у страхуванні відповідальності. Збитковість страхової суми. Рівень виплат. Економічний зміст і призначення цих показників. Страховий тариф (ціна за страхову послугу), структура тарифу.

4. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Класифікація страхових ринків. Внутрішня структура страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Характеристика основних чинників розвитку страхового ринку України. Характеристика сучасного стану страхового ринку України. Перспективи розвитку страхового ринку України.

Сутність і завдання маркетингу у страхуванні. Страхові посередники та їх роль на страховому ринку. Законодавче регулювання діяльності страхових посередників в Україні.

5. Страхова організація

Місце і роль страхових компаній в економіці країни. Основні типи страхових організацій (акціонерне товариство, товариство взаємного страхування, організація типу Lloyds) та їх характеристика. Організаційно-правовий статус страховиків в Україні згідно з Законом України "Про страхування". Порядок утворення, функціонування та ліквідації страховиків в Україні. Структура страхової компанії та управління нею. Ресурси страхової компанії. Об'єднання страховиків, їх види і функції.

6. Державне регулювання страховою діяльністю

Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. Шляхи наближення законодавчої і нормативної бази страхування до міжнародних стандартів.

Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

7. Майнове страхування.

Сучасний стан майнового страхування в Україні. Страхування майна громадян: особливості та основні види.

Страхування майна юридичних осіб: особливості та основні види. Особливості страхування засобів транспорту.

Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств.

8. Страхування відповідальності.

Сучасний стан страхування відповідальності в Україні. Страхування цивільної відповідальності та його сутність. Страхування професійної відповідальності та його сутність.

Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

Обов'язкові види страхування відповідальності та їх значення.

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів: значення і особливості проведення. Міжнародна система "Зелена картка" та її значення. Добровільна форма страхового захисту громадян: зміст і значення.

9. Особисте страхування.

Сучасний стан особистого страхування в Україні. Страхування життя та його основні види. Сучасний стан страхування життя в Україні. Особисте страхування від нещасних випадків: форми та основні види. Обов'язкові види особистого страхування в Україні та їх значення. Форми медичного страхування та їх характеристика. Медичне страхування та його основні види.

10. Співстрахування і перестрахування.

Сутність перестрахування та його значення. Основні поняття і терміни, що використовуються у перестрахуванні (цедент, перестраховик, цесія, ретроцесія, власне утримання, комісія, тантьєма, сліп). Поняття власного утримання у перестрахуванні та чинники, що обумовлюють його обсяг. Законодавче регулювання операцій з перестрахування в Україні. Сутність співстрахування та механізм його дії. Порівняльна характеристика перестрахування та співстрахування. Страхові пули, їх значення та види. Методи перестрахування (факультативне, облігаторне) та їх порівняльна характеристика. Договори пропорційного перестрахування та їх види. Договори непропорційного перестрахування та їх види.

11. Доходи, витрати і прибуток страховика.

Особливості страхування як сфери бізнесу. Доходи страховика від страхової діяльності, їх склад згідно з Законом України "Про страхування". Витрати страховика, їх склад згідно з Законом України "Про страхування". Доходи страховика від інвестиційної та іншої діяльності, їх характеристика. Прибуток страховика, його склад згідно з Законом України "Про страхування". Фактори росту прибутку. Оподаткування страхових компаній України податком на прибуток.

12. Фінансово-економічна діяльність страховика.

Доходи та витрати страховика. Фінансові результати діяльності страхової компанії. Поняття фінансової надійності страховика та методи її забезпечення. Сутність і значення платоспроможності страхової компанії. Запас платоспроможності та його визначення згідно з Законом України "Про страхування". Умови забезпечення платоспроможності страховика в Україні згідно з Законом України "Про страхування". Страхові резерви: їх призначення та склад згідно з Законом України "Про страхування". Розміщення та інвестування коштів страхових резервів згідно з Законом України "Про страхування".

2. Типові практичні завдання до іспиту за фахом

Задача 1.

Надходження страхових премій до страхової компанії характеризуються такими показниками:

2018 рік:

I квартал — 400 тис. грн. (з них передано в перестраховання 100 тис. грн.);

II квартал — 600 тис. грн. (з них передано в перестраховання — 200 тис. грн.);

III квартал — 300 тис. грн.;

III квартал — 320 тис. грн. (з них передано в перестраховання — 80 тис. грн.).

2019 рік:

I квартал — 960 тис. грн. (з них передано в перестраховання — 160 тис. грн.).

Обчислити методом $\frac{1}{4}$ величину резерву незаробленої премії станом на 1.10.2018; 01.01.2019; 01.04.2019.

Задача 2.

Обчислити величину резерву коливань збитковості зі страхування цивільної відповідальності автовласників, виходячи з таких даних:

— величина заробленої премії зі страхування цивільної відповідальності автовласників у звітному періоді — 200 тис. грн.;

— величина резерву коливань збитковості на початок звітного періоду — 60 тис. грн.;

— фактична збитковість страхування цивільної відповідальності автовласників — 0,63;

— середньоочікуваний рівень збитковості страхування цивільної відповідальності автовласників — 0,55.

Задача 3.

Визначити величину заробленої страхової премії за 2019 рік, виходячи із таких даних.

Різниця між величиною резерву незаробленої премії станом на 01.01.2019 та станом на 01.01.2020 становить (– 300) тис. грн.

Сума премій, що надійшли протягом року за договорами страхування, — 1600 тис. грн., у тому числі за договорами перестраховання, — 400 тис. грн.

Сума премій, що сплачені перестраховикам, — 200 тис. грн.

Сума надходжень від перестраховика у зв'язку з врегулюванням регресних вимог — 100 тис. грн.

Задача 4.

До банку звернувся п. Петренко з проханням розмістити заощадження. Банк приймає кошти під 17 % річних. При відкритті 20 квітня рахунку на нього спочатку клієнт поклав 100 тис. грн., 5 липня доклав ще 30 тис. грн., 10 вересня зняв 75 тис. грн., 20 листопада вкладник закрив свій рахунок. На вклад нараховуються прості відсотки і при розрахунку кількості днів у місяці і році використовується методика «факт/факт».

Знайти, яку суму вкладу одержав п. Петренко при закритті рахунку разом з нарахованими відсотками за весь термін дії вкладу?

Задача 5.

Статутний капітал банку — 10 млн. грн., розподілено на 300 простих і 100 привілейованих акцій. Дивідендна ставка за привілейованими акціями — 20% річних. Прогнозований прибуток банку, що спрямовується на виплату дивідендів — 2 млн. грн.

Номинал всіх випущених акцій однаковий. Визначити грошовий прибуток акціонерів? (Дивіденди на одну просту і привілейовану акцію)?

Задача 6.

В балансі та відповідних формах звітності банку відображені показники (млрд. грн.):

1. Загальні активи банку – 9000 , з них:
 - 1.1. Кошти на кореспондентських рахунках – 550;
 - 1.2. Кошти в касі – 50;
 - 1.3. Активи зі строком погашення до 31 дня – 3800;
 - 1.4. Ліквідні активи з кінцевим строком погашення до одного року – 4400;
 2. Загальні зобов'язання – 7100 , з них:
 - 2.1. Поточні рахунки та строкові кошти суб'єктів господарювання, фізичних осіб і небанківських фінансових установ, кінцевий строк погашення яких настав – 3800;
 - 2.2. Зобов'язання банку з кінцевим строком погашення до 31 дня – 4800;
 - 2.3. Зобов'язання банку з кінцевим строком погашення до одного року – 5600;
- Визначити нормативи миттєвої, поточної та короткострокової ліквідності та зробити висновки про їх дотримання.

Задача 7.

Ви займаєте посаду економіста відділу планування та аналізу бюджету фінансового управління.

Визначте суму міжбюджетного трансферту місцевого бюджету на 2020 рік, враховуючи що:

1. Середня за три роки чисельність наявного населення адміністративно-територіальної одиниці (тис. чол.) – 22,13
2. Середня за три роки чисельність наявного населення України (тис. чол.) – 50105,33.
3. Середні за три роки фактичні надходження доходів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетного трансферту, до місцевого бюджету (тис. грн.) – 702,23
4. Середні за три роки фактичні надходження доходів, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетного трансферту, до усіх місцевих бюджетів (тис. грн.) – 5657598,07
5. Прогнозний обсяг доходів на 2020 рік усіх місцевих бюджетів України, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетного трансферту – 11258048,0 тис. грн.
6. Прогнозний обсяг видатків місцевого бюджету, що враховується при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів (тис. грн.) – 18801,15.

Задача 8.

Приватне підприємство «Артем» освоїло виготовлення нового виробу. Визначити норматив оборотних коштів у незавершеному виробництві цього виробу, якщо:

- валові витрати на виробництво (собівартість) виробу становлять 4600 грн.;
- згідно з виявленим ринковим попитом річна виробнича програма нового виробу сформована в розмірі 650 одиниць;
- за встановленою технологією тривалість виробничого циклу становить 14 днів;
- вартість сировини й матеріалів, обробка яких започатковується в перший день виробничого циклу, дорівнює 65% валових витрат на виробництво (собівартість) нового виробу;
- решта витрат по днях виробничого циклу розподіляється рівномірно;
- кількість робочих днів на рік – 260.

Задача 9.

Визначте суму прибутку підприємства від звичайної діяльності, якщо:

- собівартість продукції за рік – 720 тис. грн.;
- рентабельність продукції – 18%;
- залишки товарної продукції (за собівартістю) на початок року – 56 тис. грн., на кінець – 45 тис. грн.;
- підприємство отримало штраф за порушення господарських угод – 4 тис. грн., сплатило штрафів на суму – 6 тис. грн.;
- виручка від реалізації основних засобів (без ПДВ) – 37 тис. грн., а їх залишкова вартість – 18 тис. грн.;
- витрати пов'язані з реалізацією – 4 тис. грн.;
- прибуток від інвестицій в асоційовані і дочірні підприємства – 6, 5 тис. грн.;
- дохід від надання частин будівлі офісу в операційну оренду – 9800 грн.

Задача 10.

Підприємство для ведення комерційної діяльності придбало сировину і матеріали на суму 120 тис. грн., в т. ч. 20 тис. грн. ПДВ. Отримало від покупців 200 тис. грн., в т. ч. 80,0 тис. грн. попередньої оплати від нерезидентів. Також підприємство відвантажило продукцію покупцям резидентам на суму 180 тис. грн., в т. ч. ПДВ – 30 тис. грн.

Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету.

Задача 11.

Громадянин придбав у березні 2019 р. квартиру вартістю 600 000 грн. і площею 150 м². У травні 2013 р. громадянин продав дану квартиру за 820 000 грн.

Визначити суму нарахованого податку з доходів фізичних осіб, яку громадянин має сплатити з отриманих доходів, при умові, що такий продаж відбувся вперше за звітний рік.

Задача 12.

Умовами договору добровільного страхування цивільної відповідальності встановлено ліміт відповідальності на один страховий випадок 5000 грн. та ліміт відповідальності на весь строк дії договору – 10000 грн. У період дії договору сталося три страхові випадки: збиток за першим склав 6000 грн., а сума страхової виплати склала 5000 грн.; збиток за другим – 3000 грн., який був сплачений у повному обсязі; збиток за третім – 5000 грн.

Визначити розмір страхової виплати за третім страховим випадком. Обґрунтувати відповідь.

Задача 13.

Працівнику, який виховує двох дітей 15 та 17 років відповідно, у серпні місяці було нараховано заробітну плату в сумі 3100 грн., а також протягом даного місяця даний працівник отримав державну матеріальну допомогу в сумі 1000 грн. Необхідно розрахувати податок на доходи фізичних осіб та суму єдиного соціального внеску.

Задача 14.

Загальна сума кредиту, виданого під 16 % річних строком на 8 місяців, за кредитним договором становила 2 млн. грн. Страховий тариф – 3,5 % від страхової суми. Межа відповідальності страховика – 85 %. Позичальник не погасив своєчасно заборгованості за виданим кредитом.

Визначте суму страхового платежу, збитковість і страхове відшкодування. Пояснити суть делькредерної та гарантійної форми страхування кредитних ризиків.

Задача 15.

Визначити ціну капіталу, залученого для фінансування проекту, за даними таблиці, якщо ставка податку на прибуток становить 18%.

Джерела коштів	Частка, %	Необхідна прибутковість (ціна джерела), %
Нерозподілений прибуток	2,8	15,2
Привілейовані акції	8,9	12,1
Звичайні акції	42,1	16,5
Банківські кредити	40,3	19,5(1 - 0,18)
Облігаційна позика	5,9	18,6(1 - 0,18)
Всього	100,00	-

Задача 16.

Діяльність підприємства, що реалізує інвестиційний проект, характеризується такими даними: виручка від реалізації — 2350 тис. грн., витрати — 1734 тис. грн., амортизація — 70 тис. грн. Постійні активи фірми на початок періоду становили 1124 тис. грн., на кінець періоду — 1205 тис. грн. Підприємство сплатило податків на суму 174 тис. грн. Приріст чистого капіталу за даний період дорівнював 180 тис. грн. Визначити грошовий потік з активів за проектом.

Задача 17.

Розглядається інвестиційний проект, вигоди та витрати за якими наведені в таблиці, тис. грн.:

рік	0	1	2	3	4
вигоди		200	300	1000	1500
витрати	-1100	-700	-300	-100	-100

Якщо ставка дисконту становили 20%, визначити, якою буде величина чистої теперішньої вартості (NPV) за проектом та яке рішення прийме інвестор?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Особливістю проведення іспиту є наявність екзаменаційних білетів з 30 варіантів. Екзаменаційні білети до комплексного держаного іспиту за фахом складаються з 3 теоретичних та 1 практичного завдання.

Рівень знань під час екзамену оцінюється за такою шкалою:

A (відмінно) 90-100 б.	Студент має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, вільно володіє понятійним апаратом. Вміє застосовувати теоретичні знання до розв'язання практичних питань з фінансів, банківської справи та страхування. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи фахову термінологію.
B (добре) 82-89 б.	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей.
C (добре) 75-81 б.	Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички, але недостатньо вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми.
D (задовільно) 67-74 б.	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про проблематику з питань фінансів, банківської справи та страхування, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами.
E (задовільно) 60-66 б.	Студент має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні.
FX (незадовільно) 35-59 б.	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Практичні навички на рівні розпізнавання.
F (незадовільно) 0-34 б.	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не може побудувати відповідь на питання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетний Кодекс України. Ухвалений Верховною Радою від 08.07.2010 № 2456-VI (зі змінами)
2. Господарський кодекс України. – Харків.: ПП “ІГВІНГ”, 2005. –208с.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI, із змінами N 2856-VI (2856-17) від 23.12.2010.
4. Закон України “Про фінансовий лізинг” № 723/97-В від 16.12.1997 (зі змінами).
5. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12.07.2001 року № 2658-14 // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 47. — Ст. 251.
6. Закон України “Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати” № 979-IV від 19.06.2003 (зі змінами).
7. Біржова діяльність./ Навч. посібник під ред. Крамаренко В.І. – К.: ЦУЛ, 2003. – 264 с.
8. Боярко І.М. Інвестиційний аналіз: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закладів] / Боярко І.М., Гриценко Л.Л. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 400 с.
9. Віднійчук-Вірван Л. А. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посібн. для студ. вищ. закладів освіти / Л. А. Віднійчук-Вірван. – Львів : Магнолія, 2007. – 211 с.
10. Воротіна Л. І. Оцінка майна в Україні. Том 1. Нерухоме майно : монографія / Л. І. Воротіна, В. Є. Воротін, В. Г. Лісняк. – К. : Вид. Європ. ун-ту, 2004. – 217 с.
11. Ізмайлова К.В. Сучасні технології фінансового аналізу : навч. посіб. / Ізмайлова К.В. – К. : МАУП, 2003. – 148 с.:іл.. – Бібліогр.: с.142-144.
12. Кравчук О. М. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : навч. посіб. / Кравчук О. М., Лещук В. П. — К. : Центр учбової літератури, 2010. — 504 с.
13. Криховецька З. М. Банківська система : навчальний посібник. / Криховецька З. М. – Івано-Франківськ : ПП Бойчук, 2012. – 260 с.
14. Кропельницька С. О. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. [для самост. вивч. дисц., напрям підготовки «Фінанси і кредит»] / С. О. Кропельницька – Івано-Франківськ : ПП Бойчук А.Б., 2013. – 209 с.
15. Кропельницька С. О., Щур Р.І. Страхування: Конспект лекцій для студентів заоч. форми навч./ Кропельницька С. О., Щур Р.І. – Івано-Франківськ, 2012. – 82 с.- 5,12 д.а.
16. Кропельницька С.О. Інвестування: у питаннях і відповідях : навч. посіб. / С.О. Кропельницька ; за ред. І.Г. Ткачук. – Івано-Франківськ : Прикарп. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2013. – 193 с.
17. Кропельницька С.О., Плєць І.І. Страхові послуги. Навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання напряму підготовки «Фінанси і кредит. – Івано-Франківськ: ПП Бойчук, 2012. – 204 с.
18. Кропельницька С.О. Аналіз і розробка інвестиційних проектів: Навчально-методичний посіб. / Кропельницька С.О., Цигилик І.І. – [2-е видання]. – К. : Центр навчальної літератури, 2006.- 160с.
19. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія. / Лахтіонова Л.А. - К. : КНЕУ, 2001.- 387 с.
20. Міжнародні валютно-кредитні відносини : підручник / за ред. А. С. Філіпченко. – К. : Либідь, 2004. – 208 с.
21. Міщенко В.І. Банківські операції: підручник. / В.І. Міщенко Н.Г.Слов'янська, О.Г. Коренєва – 2-ге вид.перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 796 с.

22. Оцінка бізнесу та нерухомості: навч. пос. / за заг. ред. проф. В.Р. Кучеренко; уклад.: Я.П. Квач, Н.В. Сментина, В.О. Улибіна, А.В. Андрейченко. – 2-ге видання. – Одеса: Асторопринт, 2013. – 235 с.
23. Пересада А.А. Інвестиційне кредитування / Пересада А.А., Майорова Т.В. – К. : КНЕУ. 2002 р. – 273с.
24. Сохацька О.М. Біржова справа: Підручник. – 2-ге вид. змін. й доп. – Тернопіль: Карт-бланш, К.: Кондор, 2008. – 632 с.
25. Фінанси підприємств / Кер. кол. авторів і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – К. : КНЕУ, 2008 – 551 с.
26. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Салига С.Я., Даций Н.В., Корецька С.О., Несторенко Н.В., Салига К.С. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 210 с.
27. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств : підруч. / Філімоненков О.С., Дема Д.І. -К. :Алерта, 2009.-496 с.
28. Фінансова діяльність підприємств : навчальний посібник / Аранчій В.І., Чумак В.Д., Смолянська О.Ю., Черненко Л.В. - К. : ВД "Професіонал", 2004. – 240 с.
29. Шиян Д.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Шиян Д.В., Строченко Н.І. – К. : А.С.К., 2005. – 240 с.